

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

בלק - י"ז תמוז
עומדים על סף הגאולה ממש

שיחות קודש
מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן
מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה
מאה ושש עשרה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' צמח הלוי ע"ה גורעוויטש
בן הרה"ג הרה"ח וכו' ר' יצחק הלוי הי"ד
(המכונה "ר' איטשע דער מתמיד")
נפטר ביום ח"י תמוז ה'תשס"א
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י צאצאיו שיחיו

* * *

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' יהודה ב"ר אהרן ע"ה ימיני
נפטר ביום י"ט תמוז ה'תשמ"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנו

הרה"ת ר' אמיתי זוגתו מרת פייגא שרה
ומשפחתם שיחיו ימיני

*

הי שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים מל: (718) 753-6844

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

משיחות ש"פ בלק, י"ז (טוב) תמוז ה'תנש"א

א. ענינו המיוחד של יום השבת שחל בו שבועה עשר בתמוז (שהצום נדחה) – יש לכאר בב' אופנים:

א) בפשוטות: כיון שיום השבת אסור בתענית, ועאכו"כ תענית הקשורה עם ענינים בלתי-רצויים (ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהן²), שהרי שבת, אין עצב בה³, ויתירה מזה, שיום השבת הוא יום של שמחה (וביום שמחתכם אלו השבתות⁴) ותענוג (וקראת לשבת עונג⁵) – נדחת התענית מפני השבת ליום ראשון שלאחרי השבת⁶.

ב) ובעומק יותר אולי י"ל: דחיית התענית מפני יום השבת היא (לא רק דחי' ליום אחר, אלא גם ובעיקר) נתינת-כח לדחייתו וביטולו מכל וכל, כפי שמצינו ב,תשעה באב שחל להיות בשבת . ודחינהו לאחר השבת ואמר רבי הואיל ונדחה ידחה⁷ (ועאכו"כ בנוגע לשבועה עשר בתמוז שאינו חמור כתשעה באב,

שהרי מעיקר הדין כש,אין גזרת המלכות ואין שלום, רצו מתענין רצו אין מתענין, מלבד תשעה באב, הואיל והוכפלו בו צרות⁸), ועד להדחי' שבימות המשיח⁹, כפס"ד הרמב"ם¹⁰ ש,כל הצומות האלו עתידיים ליבטל לימות המשיח¹¹, ויתירה מזה, כפי שמוסיף, ולא עוד אלא שהם עתידיים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה, שנאמר¹² כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וגו' יהי' לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו¹³.

ויש לומר, שמעין זה (ביטול הצום והפיכתו לששון ולשמחה) נעשה ביום התענית שחל בשבת – שלא זו בלבד שהתענית בטל, אלא שמתהפך לשמחה ותענוג דיום השבת.

ובסגנון אחר קצת: היחס דיום התענית ליום השבת הוא בב' אופנים: (א) שלילת הענין הבלתי-רצוי דיום התענית, שאינו שייך בשבת ונדחה מפניו למחרת, (ב) הדגשת הענין החיובי דיום התענית שישנו גם כשחל בשבת (ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז) – שמתהפך לששון ולשמחה.

ב. וביאור הענין:

(9) ר"ה ית, ריש ע"ב (ובתורה הואיל). וראה גם תורה ודעה – מגילה שם.
(10) ועפ"ז יומתק ש,אמר רבי הואיל ונדחה ידחה (רבי' דייקא, משא"כ חכמים שלא הודו לו) – מצד שייכותו למשיח, אי מן הייא הוא ודאי היינו רבינו הקדוש, אם משיח מאותן שהיון עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש (סנהדרין צח, ב ובפרש"י).

(11) הלי' תעניות בסופן.

(12) זכרי' ה, יט.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעין חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ונשיא דורנו בראשנו, עומדים באה"ק, ובירושלים עיה"ק, ובהר הקודש וב"מקדש אדני כוננו ידיך" (בשלח טו, יז ובפרש"י) - בית המקדש השלישי, הקשור עם ענין החזקה . . ולכן מסיימים ג"כ בעשיית כאו"א מכם לשלוח לצדקה ע"י נתינת ג' שטרות.

עילוי נוסף ישנו ב(ג' שטרות של) "דולר", כיון שעליו "חקוק" (או מודפס) שישנו ענין ה"טרַאָסט" (אמונה וביטחון) בקב"ה.

והנה, תיבת טרַאָסט אין פירושה "אמונה" סתם כי אם שהאמונה חודרת עד כדי כך שהמאמין נותן על אמונתו "כל אשר לו" כפי שצריכה להיות אמונתו של יהודי שחודרת בכל איבריו וכל עניניו - ואפילו הכפתורים דהלבושים - שהכל חודר בענין האמונה.

- ועד כדי כך שאין צורך להגיע לדרגא זו באמונה כי תיכף ומיד "משחרר" אותו (באפרייט עם) הקב"ה מענין זה שבאמונה, שהרי האמונה דלעתיד תהי' בדרגא גבוהה יותר...

ל"ששון ושמחה" שבאה לאחרי וע"י החורבן והגלות; אלא שבזמן הגלות מודגש בעיקר ענין הצום (אין שלום - צום), ובהגאולה יתגלה ענינו האמיתי, "ששון ושמחה" (בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה).

ג. ומעין זה - ביום התענית שחל בשבת:

כיון שיום השבת הוא יום רצון¹⁷, "חמדת ימים אותו קראת"¹⁸, ועד שקשור עם הגאולה, כמודגש בשירו של יום, "מזמור שיר ליום השבת, מזמור שיר לעתיד לבוא, ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"¹⁹ - לכן, כשחל בו יום התענית, לא שייך בו ענין ה"צום" הקשור עם החורבן והגלות, כי אם הענין ד"ששון ושמחה" הקשור עם הגאולה.

וענין זה מודגש בהאכילה ושת"י ביום התענית שחל בשבת, שמצוה "לענגו בעונג אכילה ושת"י"²⁰, "דגים גדולים . . בשר ויין"²¹, "תבשיל שמן ביותר ומשקה מבושם"²² (בשר שמן ויין ישן²³) - שבוה מודגש לא רק שלילת העינוי דהעדר האכילה ושת"י, הענין הבלתי-רצוי דיום התענית, אלא גם (ובעיקר) השמחה והתענוג שבאכילת בשר שמן ושת"י יין ישן (שאולי י"ל שביום התענית שחל בשבת צריך להוסיף בוה יותר מבכל שבתות השנה, כדי לשלול הקס"ד של

יום התענית - בחיצוניותו הו"ע בלתי-רצוי, עינוי שהוא היפך הרצון והעונג, אבל בפנימיותו הו"ע טוב, כלשון הכתובי, "יום רצון לה".

ובפרטיות יותר בנוגע ל"צום הרביעי", הראשון מד' ימי הצומות המפורשין בקבלה (צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי¹²) - שבחיצוניותו הו"ע בלתי-רצוי הקשור עם החורבן והגלות, אבל בפנימיותו הו"ע טוב, כמרומו גם בהקביעות ד"צום הרביעי" ביום שבעה עשר בחודש, בגימטריא "טוב"¹⁴, ועד לשלימות הטוב בגאולה¹⁵ (האמיתית והשלימה, כיון שהכוונה והתכלית דכללות ענין החורבן והגלות אינו אלא כדי לבוא להעילוי והשלימות דהגאולה (האמיתית והשלימה), היינו, שהגלות הו"ע חיצוני, ופנימיותו היא הגאולה.

ועפ"ז יש לבאר מ"ש בגמרא¹⁶ בפירוש הכתוב "צום הרביעי וגו' הי' לבית יהודה לששון ולשמחה גו'", "קרי להו צום וקרי להו ששון ושמחה, בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה, אין שלום צום" - דלכאורה אינו מובן; איך יקרא יום אחד בשמות הפכיים לגמרי, "צום" ו"ששון ושמחה" - אלא כיון שכוונת ותכלית (הפנימיות דה"צום" היא הפיכתו

(13) ישע"י נח, ה. וראה תניא אגה"ת ספ"ב.

(14) ויש לומר, שענין זה מרומו גם ביום התענית שנדחה ליום י"ז תמוז - "זו", שבוה מודגש הענין הטוב שבתענית, "לחיותם ברעב", שה"רעב" (תענית) עצמו הו"ע של חיות (ראה לקו"ת שה"ש יד, ב. ובכ"מ).

(15) להעיר מהשיכות ד"טוב" לגאולה" - "אם יגאלך טוב יגאל" (לשון הכתוב - רות ג, יג. וראה אוה"ת בחוקותי ע' תרמא. המשך מים רבים תרל"ו פקל"ב. ועוד).

(16) ר"ה שם.

(17) וכמ"ש במנחת שבת, "ואני תפילתי לך ה' עת רצון" (תהלים סט, יד. וראה חז"ג קכט, א).

(18) גוסס ברכת העמידה דש"ק.

(19) תמיד בסופה.

(20) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רמב.

(21) שם ס"ב.

(22) רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"ז.

(23) ראה תניא פ"ז: "האוכל בשרא שמינא דתורא ושותה יין מבושם . . בשביל לקיים מצות עונג שבת".

מיעוט בזה בגלל יום התענית²⁴, הענין הטוב דיום התענית, שמתהפך ליום טוב לששון ולשמחה.

ויש לומר, שבאכילת דגים גדולים ובשר שמן ושתית יין ישן בסעודת שבת שחל בו יום התענית (שאוילי כנ"ל י"ל שצריך להוסיף בזה יותר מבכל שבתות השנה) מרומזת גם הסעודה שעתידי הקב"ה לעשות לצדיקים (ו"עמך כולם צדיקים"²⁵) לעתיד לבוא, שבה יאכלו מבשר הליתן ושור הבר וישתו יין המשומר²⁶, אשר, נוסף על הענינים הרוחניים המרומזים בזה שנתבאר בדרושי חסידות²⁷, תהי' גם סעודה גשמית, כידוע²⁸ ששלימות השכר דימות המשיח (כשיבטלו הצומות ויהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים) אינו בגן עדן, ש"אין בו לא אכילה ולא שתי"²⁹ (מעין ודוגמת יום התענית), אלא בעולם התחי' (שנקרא בכ"מ "עולם הבא"³⁰), לנשמות

24 ראה לקו"ש ח"ד ע' 1091. ועוד.

25 ישע"י ס, כא. סנהדרין ר"פ חלק.

26 ראה ברכות לד, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר פ"ג, ג. ועוד.

27 החל מדרושי רבינו הזקן (לקו"ת ר"פ שמיני), ובדרושי אדמו"ר האמצעי (תו"ח תולדות יב, ד ואילך) - באופן של "רחובות הנהר", ובדרושי הצ"צ (ראה ספר הלקוטים (דא"ח להצ"צ) ערך לעת"ל (ע' תרמו ואילך). וש"ג) - באופן שכלול מכל חלקי התורה, וברבי מראי מקומות כו', ועד"ז בדרושי רבותינו נשיאנו שלאח"ז.

28 רמב"ן בשער הגמול בסופו. וראה לקו"ת צו טו, ג. דרושי ש"ש סה, סע"ד. סה"מ"צ להצ"צ מצות ציצית (דרמ"צ יד, ב). אוה"ת חוקת ס"ע תת. ועוד.

29 ברכות יז, א. רמב"ם הל' תשובה פ"ח ה"ב. 30 ולדוגמא: במשנה שאומרים בהקדמה לפרקי אבות בשבתות הקיץ, כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ וגו' (סנהדרין ר"פ חלק) - שקאי על עולם התחי', כמובן מדברי הגמרא (שם) בביאור המשך דברי המשנה, "ואלו שאין להם חלק

בגופים דוקא, ועד שהנשמה תהי' ניוונית מן הגוף³¹.

ובפרט שבהמשך לסעודות יום השבת ישנה גם סעודת מלוה מלכה במוצאי שבת, שכיון שקשורה עם כבוד השבת (ללוות את השבת ביציאתו דרך כבוד כמו בכניסתו³²) יש להקפיד בזה גם במוצאי שבת י"ז בתמוז, ואולי י"ל עוד יותר מבכל מוצאי שבת³³ - שלהיותה "סעודתא דדוד מלכא משיחא"³⁴, מודגשת בה ביותר השייכות לימות המשיח, שיבטלו הצומות ויהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

ד. ויש לקשר ענין זה (הנתינת כח דיום השבת לדחיית וביטול "צום הרביעי" והפיכתו ליום טוב ויום ששון ושמחה בימות המשיח) עם פרשת השבוע, פרשת בלק:

מהענינים המיוחדים שבפרשת בלק (ובפרט בחלק הפרשה השייך במיוחד ליום השבת) שבה נתפרש בתורה ע"ד ביאת המשיח - כפס"ד הרמב"ם³⁵, "המלך המשיח . . . התורה העידה עליו . . . בפרשת בלעם נאמר ושם נבא בשני המשיחים, במשיח הראשון שהוא דוד שהושיע את ישראל מיד צריהם, ובמשיח האחרון

לעולם הבא . . . האומר אין תחיית המתים מן התורה", הוא כפר בתחיית המתים לפיכך לא יהי' לו חלק בתחיית המתים, שכל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה.

31 ראה הנסמן בלקו"ש ח"כ ע' 44, והכ"א ע' 88.

32 שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס ש.

33 וע"ד שמצנינו בתשעה באב שחל בשבת - בנוגע לסעודה שלישית, סעודה המפסקת - ש"אוכל בשר ושותה יין . . . ומעלה על שולחנו אפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו" (טוש"ע או"ח סתקנ"ב ס"ו).

34 סידור האריז"ל במקומו. ועוד.

35 הל' מלכים רפ"א.

חלק משיחת תענית י"ז בתמוז נדחה ה'תנש"א אחר תפילת המנחה
ע"פ רשימת השומעים - בלתי מוגה

מעלה נוספת ביום זה (תענית י"ז בתמוז נדחה) בשנה זו, אשר לפי הקביעות חל בשבוע דפ' פינחס, - ובזה גופא הריהו היום הראשון דפ' פינחס בו מדובר (בגלוי) אודות מעלת פינחס:

אמרו חז"ל (תרגום יונתן וארא ו, יח. ועוד): "פינחס זה אליהו" שתפקידו ושליחותו היא לבשר-טוב - בשורת הגאולה ע"י דוד מלכא משיחא (ראה סיום הרמב"ם תשמ"ז בארוכה. וש"נ).

ויתירה מזו: מבואר בגמ' (ראה עירובין מג, ב [וראה רמב"ם הל' סנהדרין פי"ד הי"ב]), דאע"פ שנמצאים במקום שאליו פינחס (זה אליהו) "לא בא מאתמול", מ"מ, כיון שאליהו הגיע "כבר מאתמול" (לא למקום זה) אבל הגיע למקום ע"ד טבריא ש"טובה ראייתה" (מגילה ו, א) או למקום גבוה (ראה לקו"ש ח"ג ע' 394) -

הרי ביכולת דוד מלכא משיחא לבוא לכל מקום שהוא, ובפשטות, עם כל הענינים הקשורים בזה. ועוד והוא העיקר - ענין הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש!

ולהוסיף, דכאשר יבוא דוד מלכא משיחא "וועט מען פֿאַרשפּאַרן" (יחסכו) את ענין קריאת התורה דהתענית [כאן אמנם קראו כבר בלאו הכי אבל יתכן שבמקום מסוים עדיין צריכים להתפלל תפלת המנחה] שהרי מיד יודיעו ש"הנה משיח כבר בא", וממילא (לא זו בלבד שלא יצטרכו לומר ענינים הקשורים עם התענית אלא) יצטרכו אף לומר בתפלת המנחה כל עניני שמחה!

- והגם שישנה "שאלה" אם ניתן להפסיק באמצע תפלת העמידה - הרי ב"שמע קולנו" מותר להפסיק, שהרי זהו המקום בו מכניסים כמה ענינים נוספים. ובפרט ענין והוספה שכאלה הבאים ע"י הבשורה הטובה ליהודי בקצווי תבל שידע ש"משיח כבר בא"!

ומעלה נוספת בבשורה זו (שמשיח כבר בא) שהרי חידושה של הגאולה האמיתית והשלימה הוא שבאה **בבת אחת** כך שתיכף בתחילתה (ישנו הסיום ו) ישנה **השלימות** שבה.

וכל זה ב"דגע כמימרא" (לשון חז"ל - ברכות ז, א) ממש, ולמעלה מזה מהר יותר מרגע כמימרא שכן כדי **לבטא** ("כמימרא") מילת "רגע" נדרשות שתי נקודות בזמן משא"כ בעינינו אין מקום אפילו לנקודא אחת כיון שמיד באה הגאולה האמיתית והשלימה (ו) בתכלית השלימות.

ופירושה של "תכלית השלימות" הוא כאשר (בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו), "וארו עם ענני שמיא". כך שכאו"א מאתנו, בתוך כלל ישראל,

ועי"ז תקויים בכאו"א מהם, בתוככי כלל ישראל, תפילת וברכת משה רבינו בסיום וחותם מזמור צדי"ק שבתהלים: ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו — יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם,

ומעשה ידינו כוננהו — בבית המקדש השלישי, שיבנה במהרה בימינו, בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

בברכת שבת טוב
ולהצלחה בכל האמור

/מקום החתימה/

יהי רצון . . במעשה ידיכם: פרש"י עה"פ פקודי לט, מג. וראה גם פרש"י שמיני ט, כג. פרש"י עה"פ תהלים כאן.

ומעשה ידינו כוננהו — בבית המקדש השלישי: מדרש תהלים עה"פ.
גאולה האמיתית והשלימה: שאין אחרי' גלות (תודיה"ג ונאמר — פסחים קטז, ב. ממכילתא עה"פ בשלח טו, א. יל"ש ישעי' רמז תצט).

הקב"ה בעצמו⁴⁵).

חלוקת הארץ, „לאלה תחלק הארץ בנחלה גו' לרב תרבה נחלתו גו' אך בגורל יחלק את הארץ גו"⁴⁶ — שכיון שנתפרש רק אופן חלוקת הארץ, ולא פרטי החלוקה ליי"ב שבטים (כבפרשת מטות ומסעי שלאח"ז), י"ל דזה כולל גם השלימות דחלוקת הארץ בימות המשיח, ארץ עשר אומות, שתתחלק ליי"ג שבטים⁴⁷ (גם לשבט לוי, „שער לוי אחד"⁴⁸).

וקרבנות המועדים, פסח שבועות וסוכות⁴⁹ (לאחרי ההקדמה דפרשת קרבן תמיד⁵⁰ דכל יום, ודיום השבת שקרבנו כפול⁵¹) — שבוה מרומות הפיכת הצומות לששון ולשמחה ולמועדים טובים, שמעלתם תהי' גדולה יותר מכל המועדים שבזמן הזה, שהרי המועדים שבזמן הזה יבטלו לעתיד לבוא⁵², „כשרגא בטיהרא"⁵³ לגבי מעלת הגילויים דימות המשיח, ועאכו"כ לגבי מעלת הימים טובים שיתחדשו בימות המשיח.

[ויש לומר, שהצומות שיהפכו

שעומד מבניו שמושיע את ישראל [באחרונה]. ושם הוא אומר³⁶ אראנו ולא עתה זה דוד, אשורנו ולא קרוב זה מלך המשיח. דרך כוכב מיעקב זה דוד, וקם שבט מישראל זה מלך המשיח. ומחץ פאתי מואב זה דוד . . וקרקר כל בני שת זה המלך המשיח . . והי' אדום ירשה זה דוד . . והי' ירשה וגו' זה המלך המשיח".

ויש לומר, שבוה שהתורה העידה על משיח „בפרשת בלעם", שבה מודגש ש„לא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה"³⁷, מרומות הפיכת הגלות לגאולה, הפיכת הצומות לששון ולשמחה ולמועדים טובים³⁸.

ועד"ז בפרשה שמתחילין לקרוא במנחת שבת, פרשת פינחס — „פינחס זה אליהו"³⁹, מבשר הגאולה.

ובפרטיות יותר — בנוגע לתוכן הפרשה:

מנין בנ"י⁴⁰, „שאו את ראש כל עדת בני ישראל מבן עשרים שנה ומעלה גו"⁴¹ — שקשור ורומז גם למנין העשירי דכל בנ"י, כדאיתא במדרש⁴² „כעשרה מקומות נימנו ישראל . . ואחד לעתיד לבוא, שנאמר⁴³ עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה" (ע"י משיחא⁴⁴, או ע"י

(36) פרשתנו כד, יז"ה.

(37) תצא כג, ו.

(38) ביאור נוסף — ראה גם לקו"ש בלק (א) תנש"א בסופו.

(39) תיב"ע וארא ו, יח. זהר ח"ב קצ, סע"א. ח"ג רטו, א. ועוד.

(40) ומרומז גם בפרשת בלק — „מי מנה עפר יעקב" (כג, יו"ד).

(41) כו, ב.

(42) תנחומא תשא ט. במדב"ר פ"ב, יא.

(43) ירמ' לג, יג.

(44) תיב"ע עה"פ.

(45) יל"ש שם. וראה אוה"ת פרשתנו ע' תתקלד.

(46) כו, נג"נה.

(47) ב"ב קכב, א.

(48) יחקאל מח, לא. ב"ב שם.

(49) ומרומז גם בפרשת בלק — „שלוש רגלים", „אומה החוגגת שלש רגלים בשנה" (כב, כח ובפרש"י).

(50) ובוה מודגש גם תיקון המאורע הבלתי רצוי ש„בטל התמיד" בי"ז תמוז (תענית כו, סע"א ואילך במשנה).

(51) ובוה מודגש הקשר והשייכות לגאולה — כמארו"ל (יל"ש ר"פ לך לך), „חמש אותיות נכפלו וכולן לשון גאולה", היינו, ש„כפל" קשור עם „גאולה" (ראה ד"ה לך לך תרכ"ז. תר"ל. ועוד).

(52) מדרש משלי פ"ט, ב. ועוד.

(53) ראה תו"א מג"א צ, ד. קיט, ב. ובכ"מ.

נוסח הברכה שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א

לשלוח למחנות גן ישראל בקשר עם פתיחתן שנה זו.

ב"ה, עש"ק מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל . . כגנות עלי נהר, חודש הגאולה, ה'תנש"א. ברוקלין, נ"י.

ל"גן ישראל"
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

תהא פתיחת "גן ישראל" וכל משך שהותם בו בהצלחה רבה,

וימשיכו ההצלחה בכל עניני "גן ישראל" הגשמיים והרוחניים,

ו"גן ישראל" יתאים לשמו – להצמיח אילנות טובים נושאים פירות טובים, על ידי לימוד תורתנו וקיום מצוותי, כפי שהם מוארים במאור שכתורה זוהי פנימיות התורה,

כרצון ותקות כ"ק מ"ח אדמו"ר בעל הגאולה. והשם עוזר.

וימשיכו בכ"ז במשך כל השנה, ובהוספה. וביתר שאת בשנת ה'תנש"א – ה' תהא שנת נפלאות אראנו.

עש"ק: שהוכפל בו טוב – בראשית א, כה. שם, לא. חזקוני עה"פ. וראה רמב"ן שם. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 641 הערה ד"ה זה. ובאוה"ת (בראשית לג, א ואילך. ועוד) מקשר ענין יום ג' שהוכפל בו כי טוב (פרש"י עה"פ בראשית ז, א. מב"ר פ"ד, ו) עם מחז"ל (קידושין מ, א) טוב לשמים וטוב לבריות.

מה . . נהר: פרשתנו כד, ה"ו. – שיעור היום בשיעורי חת"ת הידועים.

כגנות עלי נהר: אלו מלמדי תינוקות שבישראל שהם מוציאים מלבם חכמה בינה דעת והשכל ומלמדין להתינוקות לעשות רצון אביהם שבשמים (תנא דבי אליהו רבא פכ"א. יל"ש פרשתנו עה"פ – רמו תשע"א).

בהצלחה: ראה אוה"ת וישב רעה, א"ב (עה"פ ויהי ה' את יוסף – שמו הראשון של בעל הגאולה – ויהי איש מצליח). לקו"ש חכ"ה ע' 213.

אילנות . . פירות . . לימוד תורתנו וקיום מצוותי: וכמ"ש (שופטים כ, יט) "כי האדם עץ השדה", דקאי על תלמידי חכם (וכל בניך לימודי ה' – ישע"י נד, יג) עושה פירות (תענית ז, א), ומאי פירות כו' מצוות (סוטה מ, סע"א).

במאור שבתורה זוהי פנימיות התורה: ראה קרבן העדה לירושלמי חגיגה פ"ו ה"ז. יפה ענף לפתיחתא דאיכ"ר ב. אוה"ת תצוה ע' ארנח. סה"מ תרמ"ז ע' פז"פח. המשך תעריב ח"ג ע' רנז. סה"מ תרפ"ט ע' 176.

והשם עוזר: שבת קד, א. יומא לת, סע"ב. וראה ד"ה הוי' לי בעוזרי די"ב תמוז הראשון, תרפ"ז (נדפס בסה"מ קונטרסים ח"א קעט, א ואילך. תרפ"ז ע' רא ואילך).

ה' תהא שנת נפלאות אראנו: ראה בארוכה מכתבים כלליים לחג הפסח שנה זו.

* נדפסו בסה"ש תנש"א ח"ב ע' 883 ואילך. הגש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים ח"ב בסופו. המו"ל.

בתיקון, והתיקון בפועל, ע"י השבתות שענינם גאולה.

משא"כ בשנים ששבעה עשר בתמוז (התחלת ג' השבועות) חל בשבת (וכן תשעה באב, סיום ג' השבועות, חל בשבת) – י"ל שעיקר ההדגשה היא על ה"טוב" ד"יז תמוז וד"בין המצרים"⁵⁷, שה"מיצר" הוא הכנה והקדמה (ובמילא ה"ה גם בכלל לה"מרחב" האמיתי והשלם דגאולה האמיתית והשלימה, שלכן, התחלתם וסיומם ביום השבת שענינו גאולה.

ובסגון אחר קצת: בשבתות שבאמצע ג' השבועות (ברוב השנים) מודגש בעיקר שלילת הענין הבלתי רצוי ד"בין המצרים" – תיקון החורבן והגלות; ואילו בשבתות שבהתחלת וסיום ג' השבועות (כבקביעות שנה זו) מודגש בעיקר הענין הטוב ד"בין המצרים" – שלא נרגש החורבן והגלות, אלא ההכנה לגאולה.

ו. ויש לומר, שמעלת יום השבת שחל בו שבעה עשר בתמוז לגבי השבתות דבין המצרים שלאח"ז, מודגשת גם (ובאופן נעלה יותר) בפרשת בלק:

ובהקדמה – שהפרשיות שקורין בג' השבתות דבין המצרים (ש"המועדים של כל השנה . . או תעניות וט' באב ככולן יש שייכות לאותן הפרשיות שחלות בהן"⁵⁸) הם מטות מסעי ודברים, ובשנים שמטות מסעי מחוברין, קורין גם פינחס בבין המצרים, משא"כ פרשת בלק שלעולם אינה בכלל "בין המצרים", כי גם כשקורין פרשת בלק בשבת שחל בו

למועדים טובים יהיו נעלים יותר גם מימי הפורים שלא יבטלו לעתיד לבוא⁵², כמ"ש "וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם"⁵⁴ – שהרי החידוש שבהם הוא שלא יבטלו, היינו, שגם ביחס למעלת הגילויים דימות המשיח שלמעלה מימי הפורים תהי' ניכרת מעלת ימי הפורים, ובודאי שהימים טובים שיתחדשו בימות המשיח יהיו נעלים יותר מימי הפורים].

ה. ויש להוסיף ולבאר המעלה דיום השבת שחל בו שבעה עשר בתמוז, התחלת בין המצרים (ועד"ז יום השבת שחל בו תשעה באב, סיום בין המצרים) – לגבי שאר השבתות שבאמצע ימי בין המצרים:

ידוע⁵⁵ ש"ג' שבועות בין המצרים בזמן כמו מדבר במקום, ומקדים רפואה ג' שבתות שבהן, ובכל שבת ב' שבתות, נמצא ו' (ג"פ ב' שבתות) פעמים ז' (ז' ימי השבוע שבהם מאיר מבחי" ב' שבתות שבכל שבת) ע"יז מכניעים המדבר מ"ב" (מ"ב המסעות שבמדבר העמים, שרומז על כללות זמן הגלות מאה"ק), היינו, שע"י השבתות נעשה התיקון דבין המצרים.

ובענין זה יש חילוק בין השבתות שבאמצע ג' השבועות להשבת שבהתחלת (וסיום) ג' השבועות:

ברוב השנים שהשבתות הם רק באמצע ג' השבועות ד"בין המצרים" – מודגש יותר (בתחילה ובסוף) הענין הבלתי-רצוי ד"בין המצרים", החורבן והגלות, ובהמשך לזה (ולאח"ז⁵⁶) מודגש הצורך

54 אסתר ט, כה. רמב"ם ה' מגילה בסופו.

55 אוה"ת נ"ך ח"ב ע' אצו.

56 והפירוש ד"מקדים רפואה" כאן הוא ולא

באופן ש"לא אשים עליך" מלכתחילה, אלא באופן שמקדים האפשרות והנתינת-כה לרפא החולי.

57 כ"א יום, וסימנך "אך טוב לישראל" (תהלים עג, א), כ"א יום דשקדים טובים (ראה לקו"ת ס"פ קרח). וראה בארוכה סה"ש תש"ג ח"ב ע' 7-566.

58 של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו, א).

בהמשך הפרשיות מטות ומסעי], והקרבת הקרבנות, הן הקרבנות דכל יום, הן הקרבנות דשבת, והן הקרבנות דימי המועדים (כולל גם ימים אלו שיהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים) בביהמ"ק השלישי, "מקדש אדני כוננו ידיך"¹⁰⁷.

ולומדים ה, תורה חדשה מאתי תצא" באופן ד, אלה הדברים, מראה באצבעו ואומר זה, לימוד באופן של רא"י¹⁰⁸, והיו

(107) בשלח טו, יז.

(108) לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ.

(109) ישעי' ל, כ.
(110) תהלים פד, ה.
(111) שם סט, לו.
(112) לאחר (חלק זה דהשיחה ניגנו ניגון על פסוק זה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עמד מלא קומתו ורקד בשמחה רבה (המו"ל).
(113) שם קמ, יד.

הגאולה כשלעצמה⁶², מלכות דוד (משיח הראשון), ושלימותה במלכות משיח האחרון שעומד מבניו (גם ללא גלות), שהרי בנבואת בלעם לא נזכר ע"ד מעמד ומצב של גלות, אלא אדרבה, מעמד ומצב של חירות ועד לשלטון על כל העמים – הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב⁶³, "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף גו"⁶⁴, "וירם מאנג מלכו ותנשא מלכותו"⁶⁵, ועד ל, אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל וגו"⁶⁶, ש, נבא בשני המשיחים – שהולך ומוסיף במעלתם ושבתם של ישראל בעילוי אחר עילוי.

ועפ"ז יש לבאר ולהמתיק הטעם להדגשת היציאה ממצרים (א"ל מוציאם ממצרים"⁶⁶, "א"ל מוציאם ממצרים"⁶⁷) בפרשת ש, נבא בשני המשיחים – ע"ד מ"ש⁶⁸, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"⁶⁹ – שבזה מודגש שהגאולה ע"י מלך המשיח היא לא רק בגלל ההכרה להוציא את בני מכל הגליות, שנתוספו לאחרי היציאה ממצרים, אלא גם ובעיקר בתור הוספה ושלימות נעלית יותר מהיציאה ממצרים עד לאופן של "נפלאות"

(62) ועפ"ז יש לבאר הטעם שהרמב"ם מקדים הפסוק "ושב ה' אלקיך את שבותך גו" שבפרשת נצבים להפסוק שבפרשת בלעם שלפניו – להדגיש סדר הגאולה מן הקל אל הכבד: לכל לראש – גאולה מן הגלות, ולאח"ז – מעלת ושלימות הגאולה כשלעצמה.

(63) כג, ט.

(64) שם, כד.

(65) כד, ז.

(66) כג, כב.

(67) כד, ח.

(68) מיכה ז, טו.

(69) ראה בעה"ט פרשתנו כד, ח: "אמר זה ב"פ לומר כשם שהוציאם ממצרים כן יוציאם לע"ל".

י"ז תמוז, נדחה התחלת "בין המצרים" (צום הרביעי) ליום ראשון שלאחרי השבת ששייך לפרשת פינחס.

ומזה מובן שיש חילוק בין אופן הגאולה שבפרשת פינחס (פינחס זה אליהו) לאופן הגאולה שבפרשת בלק (בפרשת בלעם . . נבא בשני המשיחים) – שהגאולה שבפרשת פינחס, כיון ששייכת לבין המצרים, נרגש ומודגש בה בעיקר התיקון דהחורבן והגלות, משא"כ הגאולה שבפרשת בלק, כיון שהיחס שלה לבין המצרים הוא באופן שאינה שייכת כ"א למעלה מבין המצרים, נרגש ומודגש בה בעיקר (לא התיקון דהחורבן והגלות, אלא) מעלת ושלימות הגאולה כשלעצמה, גאולה בטהרתה (גם אם לפניו אין מצב של חורבן וגלות⁶⁹)?

וענין זה מודגש גם באופן שהתורה העידה על ביאת המשיח בפרשת בלעם:

כשהרמב"ם מבאר ש, התורה העידה עליו, מקדים תחילה "שנאמר" ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו' אם יהי נדחך בקצה השמים וגו' והביאך ה", ואח"כ מוסיף "אף בפרשת בלעם נאמר ושם נבא בשני המשיחים".

ומהחילוקים שביניהם⁶⁹ – שבפסוק "ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך וגו'" מודגשת בעיקר הגאולה מן הגלות, ואילו בפרשת בלעם מודגשת מעלת ושלימות

(59) וההידוש בזה – שגם במצב של חורבן וגלות נרגשת גאולה בטהרתה, כמו לולי החורבן והגלות.

(60) נצבים ל, ג.

(61) נוסף על החילוק העיקרי שבפסוק "ושב ה' אלקיך גו" מדובר אודות כללות ענין הגאולה, וע"י הקב"ה (מבלי להזכיר ע"ד המלך המשיח). משא"כ בפרשת בלעם שנתבאר פטי עניני הגאולה ע"י שני המשיחים (וראה גם לקו"ש ח"ח ע' 272. ועוד).

(גם אילו לא היו הגליות שלאח"ז).

ועד מ"ש (בהמשך הפרשיות דבין המצרים), אלה מסעי (לשון רבים) בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים⁷⁰ - שהציאה מארץ מצרים היא לא רק יציאה ונסיעה ראשונה שנסעו מרעמסס לסוכות, אלא גם כל פרטי המסעות במדבר העמים, עד לירדן ירחו, שרומז על הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, דמורח (ירח) ודאין⁷¹, הם חלק מיציאת מצרים בתכלית השלימות⁷² - שבו מודגשת מעלת ושלימות הגאולה כשלצמח (גם לולי הצורך בתיקון החורבן והגלות).

ז. ובכנה"ל נוסף עליו מיוחד (גם לגבי שאר השנים שבהם חל י"ז תמוז בשבת פרשת בלק) בדורנו זה:

ובהקדמה - שכשם שנתבאר לעיל שבשנים שבהם חל י"ז תמוז בים השבת מודגש בעיקר ה"טוב" שבי"ז תמוז ובג' השבועות, שלא נרגש החורבן והגלות אלא ההכנה לגאולה, מצד הדגשת ענין הגאולה ביום השבת, כן הוא גם בכללות הדורות, שכלל שהולכים ומתקרבים יותר לגאולה האמיתית והשלימה, פוחת והולך הרגש החורבן והגלות שבימים אלה, ומוסיף והולך הרגש ההכנה לגאולה, ה"טוב" שבי"ז תמוז ובג' השבועות.

ובלשון הגמרא בביאור הטעם ש"קרי להו צום וקרי להו ששון ושמחה", בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה, יש גזרת המלכות צום, אין גזירת המלכות ואין שלום רצו מתענין רצו אין מתענין⁷³, היינו, שכאשר נחלש תוקף הגלות, אין

גזרת המלכות, נחלש תוקף ה"צום" (כ"א "רצו אין מתענין"), ומתקרבים יותר לזמן ש, יהיו לששון ולשמחה.

וענין זה מודגש במיוחד בהחידוש שבדורנו זה⁷⁴:

במשך כל הדורות שלפנ"ז (מאז המאורעות הבלתי-רצויים ד"ז תמוז שמהם נשתלשלו גם המאורעות דתשעה באב) ה' חודש תמוז קשור עם ענינים דהיפך השמחה, חורבן וגלות, ואילו בדורנו זה נתגלה בחודש תמוז ענין של (שמחה ו)גאולה - גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ב"ב-י"ג תמוז (שעלייתם ושלימותם באופן ד"ויכולו"⁷⁴ נעשית ביום השבת י"ז תמוז), וכדברי בעל השמחה והגאולה במכתבו הידוע⁷⁵ ש"לא אותי בלבד גאל הקב"ה ב"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה", גאולה דכל בנ"י, הקשורה גם עם הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו "כיון דשם גאולה עלה"⁷⁶, ובפרט שע"ז התחיל שלימות הענין דיפוצו מעינותיך חוצה גם בחצי כדור התחתון, ובאופן שממנו מתפשטים המעיינות בכל קצוי תבל, שזוהי ההכנה הכי אחרונה לביאת משיח צדקנו⁷⁷.

וההסברה בזה - שכיון שע"פ כל הסימנים שבדברי חז"ל אודות דרא דעקבתא דמשיחא, דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות (ובמילא) דור הראשון

73) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש ח"ה ע' 308 ואילך.

74) בראשית ב, א. וראה לקו"ת בהר מא, א. אוה"ת עה"פ.

75) אגרות-קודש שלו ח"ב ע' פ. וש"נ.

76) פרש"י מגילה יז, ב.

77) אנה"ק דהבעש"ט - כש"ט בתחלתו.

שגם מי שמרגיש את עצמו בבחינת "ברייתא", "חוק", שהוא בריחוק עדיין ומחוק למעמד ומצב דימות המשיח שאז יהי עיקר ושלימות הגילוי דפנימיות התורה, הרי, ע"י לימוד התורה, זוכה לדברים הרבה, שמתעלה מהחוק ונכנס לפנים, היינו, שנעשה חודר בתורה (כולל - בעניני הגאולה) ומוכן להתגלות ד"תורה חדשה מאתי תצא".

יג. ויה"ר והוא העיקר - שלא יצטרכו לדבר ולעורר ע"ד המחשבה וההתבוננות בעניני משיח וגאולה, והלימוד בתורה בעניני משיח וגאולה ובנין ביהמ"ק השלישי, כיון שתיכף ומיד ממש רואים בעיני בשר ש"הנה זה (המלך המשיח) בא", הנה הגאולה האמיתית והשלימה, והנה ביהמ"ק השלישי.

ובפשטות - שביום הש"ק טו"ב תמוז פרשת בלק (לפני התחלת הקריאה בפרשת פינחס בזמן המנחה) שנת אראנו נפלאות מתקיימת הנבואה שבפרשת השבוע שכבר קראנו: "ותנשא מלכותו", שלימות מלכות בית דוד ע"ז ד"דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל", "משיח האחרון שגואל את ישראל [באחרונה]", גאולה נצחית שאין אחר"י גלות¹⁰⁵.

ובהמשך לזה באים כל פרטי הענינים שבפרשת פנחס - "פינחס זה אליהו", שכבר "אתא אליהו מאתמול . . לבית דין הגדול"¹⁰⁶ - מנין העשירי דכל בנ"י, חלוקת הארץ [דכיון שכבר נשלמו כל מ"ב המסעות שבמדבר העמים במשך זמן הגלות, עד לירדן ירחו, נכנסים לארץ ישראל, מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה, ומעבר לירדן מערבה, ומחלקים את הארץ בגורל לכל בנ"י, כמבואר בפרשיות

שנתחדשו ע"י תלמיד ותיק במשך כל הדורות), ומקדימים שכולם נישנו ע"י החכמים ("כל בניך לימודי ה"י"¹⁰¹), "בלשון המשנה", להורות שמעלתם שוה למעלת המשניות.

ובכללות יותר - נכללים ב"ברייתות" כל עניני התורה שנתגלו בזמן הזה, שהם בבחינת "חוק", ("ברייתא") לגבי "תורה חדשה (ש)מאתי תצא"¹⁰², פנימיות התורה, "סוד טעמי ומסתרי צפונותי"¹⁰³, שתתגלה בימות המשיח, ועד שאמרו חז"ל¹⁰⁴, "התורה שאדם למד בעוה"ז הבל היא לפני תורתו של משיח". ואעפ"כ, גם התורה שאדם למד בעוה"ז שהיא בבחינת "חוק" (חיצונית), "ברייתא", נשנית "בלשון המשנה", כמו פנימיות התורה שתתגלה בימות המשיח, כיון שהתורה כולה היא "תורה אחת".

וענין זה מודגש גם בתוכן מאמרו של רבי מאיר "כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה":

הפירוש ד"דברים הרבה" (גם בפשטות - אינו הריבוי דברים שמונה לאח"ז, אלא ענין בפ"ע) - הבלי גבול שבתורה ("הרבה" לאמיתתו, שאין ריבוי גדול יותר ממנו), שיתגלה ב"תורה חדשה (ש)מאתי תצא", "מאתי" דייקא, מהותו ועצמותו ית', בלי גבול האמיתי.

וזהו "כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה" - שע"י עסק התורה לשמה בעוה"ז זוכים להבלי גבול שב"תורה חדשה מאתי תצא".

ומזה מובן גם בנוגע לעבודת האדם -

101) ישעי' נד, יג.

102) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

103) פרש"י שה"ש א, ב.

104) קה"ר פי"א, ח.

105) מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

106) עירובין מג, ב.

בעניני משיח וגאולה, כי, בכח התורה (חכמתו של הקב"ה שלמעלה מהעולם) לשנות טבע האדם⁹⁶, שגם כאשר מצד הרגש שלו נמצא עדיין ח"ו מחוץ לענין הגאולה (כיון שלא יצא עדיין מהגלות הפנימי), הרי ע"י לימוד התורה בעניני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה⁹⁷, ומתחיל לחיות בעניני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה ש"הנה זה בא".

יא. ויש לקשר זה עם הלימוד דפרקי אבות שבשבת זה, פרק ששי - "שנו חכמים בלשון המשנה, ברוך שבחר בהם ובמשנתם. רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה וזכה לדברים הרבה וכו'" - דלכאורה צריך להבין:

א) הפיסקא "שנו חכמים בלשון המשנה" היא (בפשטות) הקדמה לכל הפרק - "כלומר, ברייתא היא ובלשון המשנה היא שנוי אבל אינה משנה, ומה שנו חכמים, ר"מ אומר וכו', ולפי שעד עכשיו כל הפרקים משנה הוצרך להודיע שמכאן ואילך ברייתא היא⁹⁸". אבל, כיון שפיסקא זו לא באה בפ"ע, אלא ביחד (במשנה אחת⁹⁹) עם דברי ר"מ במעלת העוסק בתורה לשמה, מסתבר לומר שיש קשר ושייכות ביניהם.

96 ראה דרו"ל עה"פ לא-ל גומר עלי (ירושלמי כתובות פ"א ה"ב. וש"נ. והוא להלכה בש"ך (שו"ע אדה"ז) יו"ד סקפ"ט סקי"ג (סקכ"ג).

97 נוסף על השייכות דלימוד התורה (כל עניני התורה) לגאולה, כמארו"ל, אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה" (אבות פ"ו מ"ב - שלומדים בשבת זה).

98 פ"י הרע"ב על המשנה.

99 ולהעיר שחלוקת המשניות היא בתכלית הדיק, ועד שנוגעת להלכה בפועל - ראה לקו"ש חי"ז ע' 366. וש"נ.

גם צריך להבין בכל א' מב' הפיסקאות בפ"ע:

ב) בפיסקא "שנו חכמים בלשון המשנה": לאחרי שרבינו הקדוש סידר המשניות, ששה סדרי משנה, הכוללים מספר קבוע של מסכתות, פרקים ומשניות, ואילו הברייתות הם חלוקה בפ"ע - מהו התוכן והענין דצירוף הברייתא למשנה במסכת אבות, עד שהברייתא (שאינה משנה) נשנית בלשון המשנה?

ג) ובמאמרו של רבי מאיר: כיון שבהמשך המאמר מונה ריבוי דברים שהעוסק בתורה לשמה וזכה להם, מהו פי' ההקדמה ש"זוכה לדברים הרבה", ואדרבה, הקדמה זו היא (לכאורה) אריכות הלשון שאינו מתאים ללשון המשנה ("שנו חכמים בלשון המשנה"), לשון קצר דוקא?

יב. ויש לומר נקודת הביאור בזה:

"ברייתות", ש"נשנו חוץ לבית מדרשו (של רבינו הקדוש) ועל כן נקראו ברייתות, לשון חוץ, כי תרגום מחוץ מברא¹⁰⁰ - עם היות שדרגתם למטה ממשניות, עד שנקראים בשם "חוץ", ה"ה חלק מהתורה, ויש בהם כל העילוי והתוקף דתורה, שכולם (אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש) ניתנו למשה מסיני.

וענין זה מודגש במסכת אבות, שהתחלתה בסדר השתלשלות קבלת התורה, "משה קיבל תורה מסיני ומסרה כו" עד ל"העמידו תלמידים הרבה" - שבסיומה מצרפים למשניות גם את הברייתות שנישנו חוץ לבית מדרשו של רבינו הקדוש (הכוללים כל עניני התורה

100 מד"ש שם.

והשלימות דגאולה האמיתית והשלימה⁸¹. ה. והידוש נוסף בדורנו זה גופא - בשנה זו:

נוסף לכך שנמצאים בסמיכות ממש לגאולה האמיתית והשלימה, הרי, שנה זו היא, (תהא) שנת נפלאות אראנו" (כהר"ת דמנין השנה שנתפשט בתפוצות ישראל), השנה שבה יקויים היעוד, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", וכבר ראו בפועל, "נפלאות" המעידים שווה ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו", ועד ל"שעה שמלך המשיח בא. . . והוא משמיע להם לישראל ענוים הגיע זמן גאולתם" (כדברי הילקוט שמעוני⁸²), ועד להכרזה ש"הנה זה (המלך המשיח) בא"⁸³, שכבר בא, היינו, שעומדים כבר על סף התחלת ימות המשיח, על סף התחלת הגאולה, ותיכף ומיד המשכתה ושלמותה.

וכיון שכן, בודאי שבי"ז תמוז (שחל בשבת) ובכל ג' השבועות ד"בין המצרים" בשנה זו מודגש ענין הגאולה, ולא רק ההכנה לגאולה, אלא שהגאולה באה בפועל ממש ביום הש"ק זה, עוד לפני התחלת (בין המצרים, ובמילא, יהפכו ימים אלו לשון ולשמחה ולמועדים טובים.

ט. ומזה מובן שבימי בין המצרים דשנה זו צריך להיות, "שטורעם" מיוחד ביתר שאת וביתר עוז בכל הקשור ללימוד עניני גאולה ומשיח ובנין ביהמ"ק השלישי:

78 סנהדרין זו, ב.

79 ראה חז"ג קנג, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ

צב, ב. ובכ"מ.

80 שהרי הפסוק, "דרך כוכב מיעקב" (שבפרשתנו (כד, יז) שקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ד), קאי גם על כאו"א מישראל, שנקרא בשם, "כוכב" (ירושלמי מע"ש ספ"ד), והתיווך בזה - ע"פ הידוע (מאור עינים פינחס כה, יב) שבכאו"א מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח.

81 ויש לומר, שענין זה מודגש במיוחד בשנים האחרונות שבטלה, "גזירת המלכות" שהיתה במדינה היא בנוגע להפצת היהדות והמעיינות חוצה, ע"ד ובדוגמת דברי הגמרא, "אין גזירת המלכות. . . רצו אין מתעניין", כנ"ל בפנים.

82 ישע"י רמז תצט.

83 שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

ידוע ומפורסם בתפוצות ישראל מכו"כ שנים ע"ד המנהג שבימי בין המצרים מוסיפים בלימוד התורה בעניני בית הבחירה⁸⁴, על יסוד דברי המדרש⁸⁵, "בא וראה כשהקב"ה מראה ליחזקאל את צורת הבית מה הוא אומר, הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם ומדדו את תכנית⁸⁶, אמר יחזקאל לפני הקב"ה, רבש"ע, עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאינו ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית. וכי יכולין הן לעשות, הניח להם עד שיעלו מן הגולה, ואח"כ אני הולך ואומר להם, א"ל הקב"ה ליחזקאל ובשביל שבני נתונים בגולה היא בנין ביתי בטל. . גדול קרייתך בתורה כבנינה, לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה, ובשכר קרייתך שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית".

[וצריך עיון בנוגע להתחלת הלימוד בעניני בית הבחירה ב"ז בתמוז שחל בשבת - האם השבת דוחה את כללות הזמן דבין המצרים, והתחלת בין המצרים בקביעות כזו היא ביום ראשון, או שהשבת דוחה רק את הצום, והענינים הבלתי-רצויים דבין המצרים⁸⁷].

84) ראה לקו"ש ח"ח ע' 420. ועוד.

85) תנחומא צו יד.

86) יחזקאל מג, י"ד.

87) ועד"ז בנוגע לתשעה באב שחל בשבת (אלא שאין זה נוגע למעשה בפועל בשנה זו, כיון שבדאי יבוא משיח צדקנו ותיכף ומיד, ויהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים, כי אם בנוגע לאופן ההנהגה בשנים שלפנ"ז) - האם רק הצום נדחה לעשירי באב, או שגם כללות הזמן דבין המצרים נדחה ונמשך גם בעשירי באב, ובמילא, צריך ללמוד הלכות בית הבחירה גם בעשירי באב (באופן המותר, כמובן, לאחר חצות היום, או להשלים במוצאי היום).

וע"פ האמור לעיל שבשנה זו במיוחד (נוסף על ההדגשה המיוחדת שבכללות דורנו זה) מודגש רק ה"טוב" ד"ז תמוז וד"בין המצרים", כיון שעומדים על סף הגאולה שבאה תיכף ומיד ממש, מובן, שלימוד הלכות בית הבחירה בשנה זו צריך להיות באופן אחר לגמרי:

לכל לראש - שהלימוד הוא לא מצד התגברות רגש האבילות וההשתדלות לתקן החסרון דחורבן ביהמ"ק, אלא (גם לולי החורבן) מצד הכוסף וההשתוקקות להמעלה והשלימות דביהמ"ק השלישי, עליו נאמר⁸⁸, "גדול יהי כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", גדלות שלא היתה מעולם (לא בבית שני, ולא בבית ראשון, ולא במשכן שעשה משה), ובמילא לא הי' בה חורבן, ובאה באופן של הוספה ושלימות על מעלת המשכן, בית ראשון ובית שני (ולא רק באופן שמחזירים דבר שהי' מקודם שנלקח בתורת, "משכון"⁸⁹).

ועוד ועיקר - שהלימוד הוא מתוך ידיעה והכרה בוודאות גמורה שאין זה "הלכתא למשיחא", כי אם, הלכה למעשה בפועל ברגע שלאח"ז, כיון ש"מקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל (כבר עתה למעלה, ותיכף) יגלה ויבוא משמים"⁹⁰ ברגע כמימרא!

וע"ד המדובר בתקופה האחרונה⁹¹ בנוגע להוספה המיוחדת בלימוד התורה

88) חגי ב, ט. וראה זח"א כח, א.
89) ויש לומר, שענין זה מרומז גם בלשון המדרש, "וכי בשביל שבני נתונים בגולה היא בנין ביתי בטל. . אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית" - בנין חדש שלא הי' קודם (לא רק החזרת המשכון).

90) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

91) סה"ש תנש"א ח"ב ע' 501² (לעיל ע' 118). ועוד.

ה"ז נעשה אצלו באופן שב(היסח ו)למעלה מן הדעת.

ובנוגע לפועל - למרות ה"שטורעם" שבדבר בתקופה האחרונה בשנה זו, תהא שנת נפלאות אראנו, לאחר איית הנפלאות המעידות שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו", רואים שישנו קושי (עס קומט אָן שווער") להחדיר ההכרה וההרגשה שעומדים על סף ימות המשיח ממש עד שיתחילו "לחיות" בעניני משיח וגאולה.

ומהטעמים לזה (נוסף על הגלות הפנימי כו') - כיון שחסר עדיין בהענין ד"אראנו נפלאות" כהלשון והסדר שבכתוב ("כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"):

הדיוק ד"אראנו נפלאות" הוא בשתים: (א) "אראנו", דקאי על הקב"ה, היינו, שהקב"ה מראה בעצמו, ולא ע"י נביא וכיו"ב, (ב) ההתחלה היא באופן ד"אראנו", היינו, שהתרחשות ה"נפלאות" היא באופן שמלכתחילה מראה אותם הקב"ה (ולא באופן שתחילה מתרחשים "נפלאות", ואח"כ מראים אותם).

משא"כ כשהסדר הוא באופן ד"נפלאות אראנו" (כסימנה של השנה, תשנ"א, תהא שנת נפלאות אראנו), שמתרחשים מאורעות שהם בגדר של "נפלאות", ואח"כ צריכים להתחיל להסביר ולבאר ולעורר ע"ד ראיית הנפלאות, להתבונן ולראות בהם סימני הגאולה, ועוד ועיקר, שעדיין לא הי' ה"אראנו" ע"י הקב"ה בעצמו (שהקב"ה בעצמו מראה לכאור"א מישראל הנפלאות דהגאולה, שאו אין צורך בהסברים וביאורים להחדיר ההכרה וההרגשה ש"הנה זה בא") - קשה לפעול שיתדור בהכרה והרגש דהאדם.

והעצה לזה - ע"י לימוד התורה

בעניני גאולה ומשיח⁹² - לא (רק) בתור "סגולה" למהר ולקרב ביאת המשיח והגאולה, אלא (גם) ובעיקר כדי להתחיל "לחיות" בעניני משיח וגאולה, "לחיות עם הזמן" דימות המשיח, ע"ז שהשכל נעשה ממולא וחדור בהבנה והשגה בעניני משיח וגאולה שבתורה, ומהשכל מתפשט וחדור גם ברגש הלב, ועד להנהגה בפועל במחשבה דיבור ומעשה באופן המתאים לזמן מיוחד זה, שעומדים על סף הגאולה, ומראים באצבע ש"הנה זה (המלך המשיח) בא".

י. ויש להוסיף בביאור הצורך והמעלה דלימוד התורה בעניני משיח וגאולה ובנין ביהמ"ק השלישי ככניסה להתחלת ימות המשיח - ובהקדמה:

אף שאמרו חז"ל⁹³ שמישה בא "בהיסח הדעת", אין זה בסתירה ח"ו למחשבה והתבוננות באופן של "דעת" (שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאד ויתקע מחשבתו בחוזק⁹⁴) בעניני משיח וגאולה [ולכל לראש המחשבה וההתבוננות לידע ולהכיר שעומדים כבר בהכניסה לימות המשיח, "הנה זה בא", כיון שכבר כלו כל הקיצין, וכבר עשו תשובה, וסיימו כל עניני העבודה בשלימות, ככל פרטי הדברים האמורים לעיל (ס"ז-ח)] - כי, "היסח הדעת" פירושו "למעלה מן הדעת"⁹⁵, היינו, שלאחרי שענין זה חודר בדעתו (ע"י המחשבה וההתבוננות כו'),

92) ועצ"ע אם ההוספה המיוחדת דלימוד הלכות בית הבחירה הקשורה עם ימי בין המצרים (גם כשהלימוד הוא באופן האמור) מתחילה ב"ז תמוז כשחל בשבת, כיון שסו"ס קשור לימוד זה עם ימי בין המצרים דוקא, או שהוא ע"ד אמירת שירו של יום.

93) סנהדרין צו, א.

94) תניא ספ"ג.

95) תניא אגה"ק (קה, ב).